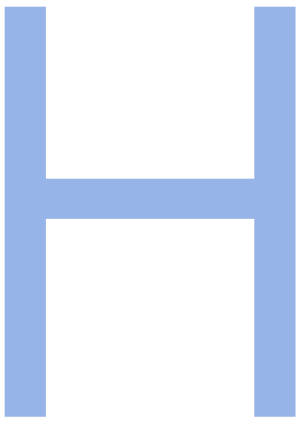

'IK GELOOF
IN KLIMAAT-
MAATREGELEN
EN VOLG MIJN
HART'

TEKST HANS KLIP | FOTOGRAFIE MARCEL MOLLE

HELGA VAN LEUR WIL
KLIMAATACTIE STIMULEREN

‘Water is ook onze vriend, speel ermee’

Voormalig weervrouw Helga van Leur loopt tegenwoordig stad en land af om mensen te enthousiasmeren voor klimaatactie. Volgens haar is voor wateroplossingen een belangrijke rol weggelegd. ‘Water wordt onze grote hulpenergiebron.’

“Het was een boeiend en leuk verhaal. Je hebt ons aanzet om na te denken over wat we zelf kunnen doen.” Dat komen twee toehoorders aan Helga van Leur vertellen na haar lezing op de openingsdag van de Aqua Nederland Vakbeurs in Gorinchem. “Hier doe ik het voor”, zegt Van Leur even later. “Ik zou het uitgebreid kunnen hebben over tools voor het klimaatprobleem, maar daar weten de mensen in de zaal toch veel meer van. Ik wil hen juist nieuwgierig maken en inspireren om in beweging te komen. Mijn boodschap is: veroorzaak een rimpeling in het water!” Ik interview Van Leur na de lezing die ze heeft gegeven over het onderwerp *Nederland aqualand, juist in een veranderend klimaat!* Zij noemt zichzelf ambassadeur in weer, klimaat, duurzaamheid en gedrag.

We kennen haar natuurlijk als presentator van het weerbericht bij de nieuwsuitzendingen van RTL. Na ruim twintig jaar stopte ze hiermee in 2017. Met dezelfde gedrevenheid en flair die Van Leur op tv etaleerde, brengt zij nu haar mening over de urgentie van klimaatbeleid over de Bühne.

Wereld apart

De meteorologe heeft zich voor de gelegenheid speciaal verdiept in de ontwikkelingen in de watersector. “Zoiets doe ik altijd bij een toespraak, want ik wil geen standaardpraatje houden.” Niet dat de thematiek haar vreemd is. Ze studeerde Bodem, Water – ‘vooral de technische kant van de watercyclus met veel rekenwerk’ – en Atmosfeer aan de Wageningse Universiteit. “De watersector is echt een wereld apart. Ik heb interessante discussies met vriendinnen die in deze sector werken, onder wie een >

**‘ALS WIJ
BLIJVEN
WACHTEN,
BETALEN
ONZE
KINDEREN
EN KLEIN-
KINDEREN
DE HOOFD-
PRIJS’**

bestuurder van Waterschap Limburg.” Water wordt volgens Van Leur de grootste hulpenergiebron in Nederland. “Waar haal je kracht vandaan? Als er verschil is! Water stroomt van hoog naar laag, er is onderscheid tussen zoet en zout en er zijn thermische variaties. Uit al deze verschillen is energie te halen. We gaan kringlopen sluiten en water zal daarbij een zeer grote rol spelen.”

Van Leur noemt het zwembad in Urk dat gasloos wordt verwarmd dankzij riothermie. “Dit voorbeeld kende ik nog niet en vind ik leuk. Er zit warmte in alles wat het riool ingaat. Dan vraag ik me af: wat zou er nog meer met riothermie kunnen? Misschien is de toepassing hiervan nu nog vaak te duur, maar het kan wel.”

Ga ermee experimenteren want uiteindelijk zal zo’n techniek goedkoper en milieu-vriendelijker zijn dan met gas blijven stoken, stelt Van Leur. “Ik ben optimistisch over de opschaling van wateroplossingen in verband met de energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering. Waarom niet? De overgang naar gas was indertijd ook een enorme verandering en lukte in tien jaar. Als mensen maar het lef en inzicht hebben om het anders te doen. Verder is het belangrijk dat alle partijen het samen willen proberen.”

Klimaatverstoring

In haar lezing besteedt Van Leur veel aandacht aan de urgentie bij klimaatverandering en tijdens het interview komt ze daarop terug. Zij vindt klimaatverstoring een betere term. “Het staat buiten kijf dat de mensheid op de korte termijn de balans aan het verstoren is. Sommige experts spreken zelfs over klimaatontwrichting en niet zonder reden. Dat woord vind ik echter te dramatisch. Ik ben meer van het glas halfvol dan halfleeg. De term klimaatontwrichting schrikt mensen af om actie te ondernemen.”

De temperatuur is in de hele wereld met gemiddeld 1 graad Celsius gestegen sinds het pre-industriële tijdperk en in Nederland zelfs met 1,9 graad. Deze ontwikkeling zet

zich versneld door, vertelt Van Leur. “Ons land wordt warmer en afwisselend natter en droger. Dat kun je niet aflezen aan de zeer droge en hete zomer van 2018, want het weersysteem van zo’n extreem jaar zegt niets over het geheel. We hebben echter vanaf de jaren negentig voortdurend jaren met een gemiddeld hoge temperatuur gezien. Er zit nog wel eens een koud jaar tussen maar minder frequent. Dit is het signaal dat we kwetsbaarder worden.”

Badkuip

De uitdaging van Nederland is de Noordzee. De kosten om het westen van het land te beschermen lopen op. “Ons landschap is gevormd doordat we in een delta wonen”, zegt Van Leur. “Wij wonen in een badkuip. De zee stijgt en het land zakt. We moeten er rekening mee houden dat we op een gegeven moment West-Nederland niet meer voor schappelijke prijzen droog kunnen pompen. We moeten ons gaan afvragen wat een mensenleven waard is. Is het over honderd jaar nog mogelijk om in het westen te wonen of wordt dat onbetaalbaar? Met deze problematiek is het Deltaprogramma al bezig. Wij moeten heel creatieve maatregelen bedenken, maar ons ook realiseren dat deze veel geld gaan kosten.”

De hamvraag is volgens Van Leur: blijven wij tegen water vechten of gaan we er flexibel mee om? “Ik ben ervoor om met water te spelen, want water is ook onze vriend.” Zij komt met het motto ‘van kwetsbaar naar weerbaar’. “Neem de zandmotor. Het was experimenteren en dus een beetje eng. Maar de kunstmatige zandbank voor de kust werkt goed.” De kwetsbaarheid zal per provincie en per waterschap anders zijn. De klimaatstresstesten zijn daarom belangrijk. “Al is het maar om met burgers in gesprek te gaan over maatregelen. Want daarmee doe je een beroep op hun creativiteit en zorg je voor draagvlak.”

Nederland staat er trouwens nog relatief goed voor, vindt Van Leur. “We houden ons land vochtig en er zijn veel grasgebieden en bossen. Dat is gunstig voor de waterbalans. Landen waar veel water aan de bodem

HOE CREËER JE EEN RIMPELING? VAN LEUR GEEFT DRIE TIPS

- “Wees nieuwsgierig als een kind en verwonder je. Dat is erg belangrijk om verder te komen. Het vergaren van nieuwe informatie is veel waardevoller dan vertellen over wat je al weet. Nieuwsgierigheid gaat in combinatie met watertechnologie allerlei mooie oplossingen opleveren die er nu nog niet zijn.”
- “Benader een idee van een ander positief met ‘oké, hoe dan?’. En dus niet het frustrerende ‘ja maar’. Innovatie start bij de jongere generatie. Daarom is het zo leuk dat waterschappen tegenwoordig een jeugddijkgraaf hebben.”
- “Kom uit je eigen bubbel en ga op ontdekkingsstocht. Door nieuwe mensen buiten jouw sector te ontmoeten, breng je veel meer teweeg en kun je echt iets veranderen. Begin er vandaag mee!”

wordt onttrokken voor bijvoorbeeld landbouw en de grond dus droger wordt, komen in een vicieuze cirkel terecht. Water is echt van levensbelang.”

Hoofdprijs

Van Leur heeft niets op met tegenstanders die klimaatbeleid afwijzen vanwege de kosten. Het is in haar ogen een typische ja maar-redenering die actie frustreert. “Klimaatbeleid kost geld, maar niets doen uiteindelijk ook en wellicht meer. We redeneren toch ook niet naar terugverdiendtijd als het gaat om een nieuwe auto, om nog maar niet te spreken van een kind. Ik geloof in klimaatmaatregelen en volg mijn hart. Dan vind ik het niet zo belangrijk wat anderen. Ik wil graag deel zijn van de oplossing en niet van het probleem.”

De kunst is om naar de lange termijn te kijken, zegt Van Leur. “Er zijn altijd urgentere dingen te bedenken, maar dat betekent wel de rekening doorschuiven. Het is belangrijk dat we elkaar wereldwijd motiveren om de uitstoot van broeikasgassen te

verminderen. Ons land moet gewoon zijn steentje bijdragen.” En dan ferm. “Als wij blijven wachten, komen we de heuvel niet meer op. Onze kinderen en kleinkinderen betalen dan de hoofdprijs.” •

‘WE MOETEN ER
REKENING MEE
HOUDEN DAT WE
WEST-NEDERLAND
NIET MEER VOOR
SCHAPPELIJKE
PRIJZEN DROOG
KUNNEN POMPEN’